

EVANGYÉLIOMI PROTESTÁNS LAP.

Megjelen minden héten egyszer pénteken egy iven. — **Előfizetési ár** egy évre 6 frt, félévre 3 frt negyedévre 1 frt 50 kr. — **Hirdetések** díja száz szóig 1 frt, kétszáz szóig 2 frt, a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr. 3-iknél 70 kr. bélyegdíj 30 kr; csakis egyház és tanodát érdeklő hirdetések fogadtatnak el. A lapot érdeklő mindennemű **közlemények** a szerkesztőhöz — Fűvészkert-utca, 1078. sz. a. intézendők.

 A jövő évre szóló előfizetések beküldésére tisztelettel kérem e Lap pártolóit s járatóit. A Lap elve, álláspontja és szelleme marad rendületlenül az eddigi.

S z e r k e s z t ő.

Évi jelentés az Evangélikus Szövetségről a belfasti értekezleten.

Az Evangélikus Szövetség (Alliance) b r i t t á g a n a k a lefolyt évben viselt dolgairól a 27-ik évi jelentés olvastatott fel Davis Jakab titkár által a belfasti közértekezleten okt. 20. Ezt ismertetjük itt kivonatilag.

Belfastban (Irhon városa, 200,000 lakossal) 1859 óta nem tartatott évi gyűlés, azóta sokan távoztak el az üdvözültek nyugalmába, tökéletes szövetséget, egységet élvezni a mennyben. A közelebbi év alatt sokkal több világi és egyházi tag csatlakozott az Alliancehoz, mint bármely előző évben; új ágak, egyletek alakultak az Egyesült Államokban, Canadában, sőt Európa és Ázsia több pontján, s így terjedés, haladás jelezhető. Az Uj Yorkban tartott egyetemes gyűlés után az új világban új hajtalom (impulsus) adatott az evangyéliomi vallásosságnak. Az új Yorkit követte a M o n t r e a l városban tartott gyűlés, melyen a britt canadai ágazat alakított meg, azon népes gyűlésen a brittaniai ágazatot Cavan gróf, Burrows tábornok és Dr. Fraser Donald lelkész képviselték követek gyanánt.

A minden új év elején január 1-ső hetében rendszeren tartatni szokott „egyesített imák“ a nyert tudósítások szerint buzgalommal bocsáttattak fel a föld különböző pontjain. —

Márcz. 17-kén volt az egyesített ima nap kitűzve Irhonért az evangyéliom ottani sikeres hirdetéseért; s az angol nyelven beszélő prot. testvérek által kéretett az isteni áldás a nevezett célra.

A japáni követeknek, a persa shahnak, s az orosz czárnak Londonba jövetelök alkalmával kérelmi szózat intéztetett hozzájuk, hogy országaikban a vallás szabadságot

s a bibliák terjesztését s missionáriusok munkálkodását engedjék és óltalmazzák.

A vasárnapnak, mint ünnepi napnak, megtartására Helvétiaiban nagyobb mérvű lépések tétettek, s pálya kérdés (jutalma 500 frt) tüzetett, mely felmutassa a hat munka nap utáni vasárnapi szünetből eredő előnyöket; a bíráló bizottság Helvétia kitűnő orvosaiból és tanáraiból választott meg.

A Balt vidéki lutheránusok vallásilag nyomtatást szenvedvén, érdekökben a czárhoz küldött küldöttség sikeresen járt el. Most már ott nem csak teljes vallás szabadság eszközöltetett, de százan és ezren térhettek vissza a lutherán egyházba, kik korább esel és erővel kapcsolattak a görög hitközséghez, e mellett az Alliance kezdeményezését előbb gúnyoló nagy orosz lapok is hangot cseréltek s most a vallás szabadság védelmében irnak.

Oroomiah tartományában Persiának számos nestorián keresztyének élnek, ezek védelmét kérte a britt Ev. Szövetség küldöttsége a persa uralkodótól, s maga a fejedelem nemcsak telket adott azoknak templomhoz, hanem 1000 frt kegyadományt is, s legujabban egy persiai hitjárótól vett tudósítás szerint vallás szabadság áldását élvezik a keresztyének s midőn Tabreezben a dühös mozlemek két keresztyént bántalmaztak, a Teheranba táviratilag tett feljelentés után elégtételt nyertek, az elfogottak kibocsáttak s a háborgatók megfeddettek.

Török földön Lattakiában és Marashban komolyan megtörtetett a keresztyéneknek biztosított szabadság. A sultánhoz tekintélyes kéré küldöttség ment felirattal. (Lásd Lapunk 160. l.) Bár az akkori nagyvezér megakadályozta a sultánnál való kihallgatást: ujabban a sultán tudatta az angol nagy követ útján, hogy félreértésből történt az el nem fogadás, s már is több helyen a török kormány orvosolta több prot. községnek és vallási társulatnak nehézségeit, a török biblia szabad nyomtatását újra folytatni lehet s remény van, hogy a további kedvezmények is megnyeretnek, mert a figyelem és rokonszenv már fel van keltve.

A ker. egység gyakorlati kimutatása végett szőnyegre hozatott az evangyéliomi többféle felekezetek protestáns tagjai közti templomi szószék ottan-ottan váltogató hasz-

nálása. Az új-yorki nagy gyűlés alkalmával üdvösen gyakoroltatott az. Londonban egy vegyes értekezlet, világi és egyházi tagokból, hivatott volt egybe, a kérdés törvényes oldalról is megállapítására; az ügy nemes barátja Ebury lord elnökölt, mind világiak, mind lelkészek közül többen megvitatták a tárgyat, de az államegyház érvényben álló törvényének nem kedvezőleg is értelmezhető volta miatt még most csak közóhaj fejeztethetett ki a kérdés kielégítő megoldása felől.

Egyébiránt Irhonban már kezdetét vette a szószék csere a dublini zsinat alatt, anglican-episcopalis pap predikálván egy methodista templomban vasárnap este. Belfastban hasonló eljárás volt egy presbyterian és anglican lelkész közt. — Természetes, ily csere szónoklásnak csak valódi evangyéliom elvű egyházak kebelében lehet helye.

A múlt ősszel megbízás folytán a Szövetség titkára Davis meglátogatta Olaszhont s 1874. okt. 14. Rómában tartott népes gyűlésen megalakult az Ev. Szövetség olasz ágazata, határozatván: „azon bizonylat, mit az evangyéliomi igaz tanoknak s Urunk minden követői közti egységnek a nemzeti és egyházi eltérések mellett is ad az Evang. Szövetség megalakítása, — kiválólag előmozdítandja e honban (Italia) az igazság ügyét, s nagyban buzdítandja azokat, kik munkálják azon ország gyarapítását, mely igazság, béke és öröm a Szentlélekben.“ Együttal az értekezlet biztosítást adott a felől, miszerint egy Rómában tartandó nagy gyűlés tervét minden erejével támogatni fogja.

A walesi herczegnek Indiába utazása alkalmával hozzá az Alliance üdvözlő feliratot intézett f. é. okt. 6. s köszönő választ nyert arra.

Az Alliance britt ágazatának múlt évi bevétele volt 18,740 forint, kiadás szintén ennyi. — A tagok belépése sürgettetik. Az Alliance gyakorlatilag eredményezte eddig is **i t t h o n**: a különböző evangyéliomi felekezeti keresztyéneknek egymás kölcsönös megismerésére összehozatalát s testvéri társulását, képesítvén őket előtűntetni egyesített tiltakozásukat azok ellenében, kik szétakarnák választani az Evangyéliom oldhatlan kötelei által egybe fűzötteket. **K i v ü l r ö l**: a különféle országokbeli keresztyénekkal vitt levelezés örömet kelt virágzásukról vett hír által, vigasztaló hatása a nehéz akadályok között, és segítő természetű az isten-ország terjesztésének folytonos munkájában.

Időről időre összehozza az Isten gyermekeit az egyetemes egyház többféle nemzetei és osztályaiból együttes tanácskozássra, egyesített imádkozásra s egybevetett tevékenységre **p r o t e s t á n s h i t ü n k** elveinek védelme és terjesztése ügyében. Felemeli szavát az Ev. Szöv. a lelkismeret joga érdekében, védi azt, ha szükséges királyok és államférfiak előtt, azok javára kiknek szabadságok

bántalmaztatik, s kiknek az igazságérti szenvedése ker. társaik rokonszenvét és erélyét igényli segítségül.

Ez eredmények alapján az Evang. Szövetség az Ur minden igaz követőinek támogatását, imáját és rokonszenvét kéri.

* * *

Magyar prot. testvér egyház! nem találkoznék-e kebledben néhány oly lélek, ki szívére venné az Evangélikus szövetség **m a g y a r á g a z a t á n a k** is megalapítását? Meddig késünk még e tekintetben is elszakadva lenni a világot átölelő testvéries szövetségtől? Ide **e g y é n i** csatlakozás kell s ha valahol 5—6 tag felajánlja magát, már azonnal megkezdhető. — Óhajtanó, hogy e kérdéshez is hozzá szóljanak Lapunk terén a kik érdeklődnek, s az európai sőt a világoni e tekintetbeni mozgalmakkal ismeretesek. — A felszólalás előtt Lapunk tere nyitva lesz.

B. F.

Magyarország. *)

A bibliaterjesztő társulat működése a keresztyénség előhaladását és a különböző egyházak élő voltát illetőleg némely országban igen szép eredményt mutat fel. Azon igazság iránt, melyet Isten a maga igéjében kijelentett, az Antikrisztusnak mindig kiváló feladata volt ellenséges indulattal viseltetni; de amint a Szentlélek fuvallata szétoszlata a tévelygés és hitetlenség ködeit, melyek az igazság napját homályba borították, amaz ige örömmel üdvözöltette, törvényei előtt az emberek meghajoltak s ígéreteit kedvesen fogadták.

M a g y a r o r s z á g á l l a p o t á n a k alább következő **r a j z a**, a keresztyén élet szempontjából bizonyos tekintetben szomorúsággal tölti el az ember lelkét, de egyszersmind azt is mutatja, hogy a talaj, kedvezőtlen volta daczára sem maradt mivelés nélkül. A jó magot elhintik a nemes kezek, s midőn Isten jónak látja esőt adni az égből, itt is, mint bárhol, gazdag aratás fog bekövetkezni.

A válság, mely Magyarország pénzügyi, társadalmi

*) Hogy fogják fel a magyar protestáns állapotokat, sőt összes helyzetünket azon külföldiek, kik köztünk tapasztalókat **s z e m é l y e s e n** gyűjtöttek, s rólunk minő képet alkotnak magoknak, mikép mutatnak be a keresztyéni életben előbbhaladott boldogabb hitrokouainknak, ezeket tudnunk érdekes és tanuságos; ezért vesszük át egy angol közlönyből a „Havi Jelentő“ szeptemberi számából ez itt közölt cikket. Mi magunk is érezzük teljes mérvben óriás hiányainkat, s ezért sürgetjük a szoros kézfogást erősb testvéreinkkel. Meg kell ujulnunk hitben, életben egyaránt, erre egyik főköllék: hatalmas belmissiói műveletekhez látás.

S z e r k.

és politikai életébe beütött, sokkal élénkebben él bárkinek is emlékezetében, mintsem csodálkozva tapasztalhatná, hogy itt az eladott bibliák számában is csökkenésnek kellett beállania. A nemzet bajai súlyosak voltak, és szerencse, hogy Magyarország állapota más országokénál rosszabbra nem fordult, sőt nem is annyira rosznak mondhatni. Általában véve azt kell mondanunk, hogy a körárusok azon fontos feladatot, mely reájuk bízott teljes szorgalommal és hűséggel igyekeztek betölteni. Önfeláldozó működésök, melyet a legnyommasztóbb körülmények között tanusítanak, megérdemli a dicséretet. Buzgóságuk mellett is a siker mérsékelt vala. Midőn a lenézés és megvetés napról-napra, óráról órára mindinkább fokozódik azok irányában, kiknek egyedüli céljuk, önmagok megtagadásával is, másokkal jót tenni, valóban különös isteni kegyelem kívántatik hozzá, hogy a teher alatt le ne roskadjanak. Ha szegénység, vagy más súlyos körülmények volnának a forgalom csökkenésének egyedüli és főokozói, még akkor könnyű volna a dolgot elviselni. A megjavulás reménye legalább jövőre fenmaradt volna. Azonban legyünk a tényeknek hű tolmácsolói.

Mi, kik a biblia terjesztésével foglalkozunk, ugyancsak a biblia alapján állva azt hisszük, hogy Isten félelmének ülegy nemzet sem örvendhet jólétnek. Mi az ultramontánismus és valódi keresztyénség, a pápa vallása és a Krisztus vallása, a hit külső formája és ugyanennek benső lényege között, azt hisszük különbséget tudunk tenni, de megvalljuk, nekünk e nemzet jövője felől aggályos érzelmek vannak, mert úgy látszik, hogy Istentől mindinkább-inkább távozik s álbolcsességben keres menedéket. Isten ítéletei súlyosak valának felettünk, de félnünk kell, hogy azok a szivek keménységét csak fokozták. A hitelenség, az ellenséges indulat Isten iránt, az Isten fia iránt, a szentkönyv, az ur napja, az ur törvényei iránt valóban félelmes alakot öltöttek. Hasztalan kiáltod: „békesség, békesség!” A valódi keresztyén, valamint az emberbarát, itt csak mély szájalmat érezhet magában.

Többször mondtam üggyársaimnak, hogy ily körülmények között, magunkat a bibliaterjesztő társulat nemes és keresztyén mivoltához tartván, még inkább fel kell emelnünk ama hangot, mely így kiált: „Oh föld, föld, föld hallgass az Ur szavára!” Az evangyéliom a betegek és elesettek számára adatott és ha az evangyéliom-hirdetés munkája Jéruzsálemben, hol a szivek és szemek elváltak zárva azon dolgok elől, melyek az ember békéjére vonatkoztak, volt megkezdendő, nekünk is mindaddig, míg Jézus el fog jöni, folytatnunk kell munkánkat. Vizsgáljuk meg sziveinket, próbáljuk meg önmagunkat, ha vajjon megtettük-e valóban mindazt, amit megtehettünk. Azonban a bibliaterjesztő társulat nem csupán a külsőre van tekintettel és a kiadott példányok száma nem lehet a munkának egyedüli vagy legfőbb ismertetőjele. Ezt mondtuk mi többször körárusainknak, kik ha nem lettek volna erről meggyőződve, ily nehéz körülmények folytán működésüket valami olyan foglalkozással cserélhették volna fel, a mely illőleg jutalmazó és bizonyára sokkal kényelmesebb lett volna.

De míg az ország szellemi dermedtsége felett ilyen általánosságban szomorkodunk, nem kell azt hinni, hogy hiányoztak

volna mégis egyes esetek, a melyek azt mutatják, hogy működésünk nem volt hiábanvaló. Nem! voltak egyesek, kik nemcsak örömmel vásárolták meg a szentkönyvet, hanem vágyakoztak annak fontosságáról is tudomást szerezni maguknak. Valóban azt kell mondanunk, hogy egy evangyelistákból álló társulatnak elég tennivalója volna itt. A szentkönyv sok háznál feltalálható és sok helyen olvastatik is, de hiányzik egy Filep, ki azt magyarázná. Az, amit körárusaink e tekintetben tehetnek, teljességgel nem elég. Egyébiránt a hiány érezhető és fel van ismerve. Ez oly tény, mi reánk nézve biztatásul szolgál és azt mutatja, hogy a korábbi évek fáradozásai nem tarthatók elveszetteknek.

(Vége köv.)

Angolból Betlendi Endre.

S Z E M L E.

a) Belföld.

Az államsegély szétosztása.

Örömmel olvastam a legközelebbi „Evangy. Prot. Lap”-ból az államsegély miként leendő kezeléséről tervet nyújtó bizottság jegyzőkönyvét. — Igazságosnak találom, hogy a debreczeni főiskola kapja $\frac{1}{3}$ -át, $\frac{2}{3}$ -án pedig a gyámintézetek és szükségét szenvedők osztozzanak. Így kellett volna mindjárt kezdetben, s most 56 ezer forinttal volnának gazdagabbak gyámpénztáraink s az osztó igazság alapján részt kaptak volna azon lelkészek is, legalább családjukban — kik ez időszerint az államsegélyt igénybe venni nem kényszerültek.

Van azonban a tervezetnek egy pontja, mely felettébb nehezen lesz keresztülvihető. — Nem csak azért, mert nem szolgálhat biztos kulcsot, hanem azért is, mert igazságtalanná lehet tartom kivihetetlennek a 2-dik pontnál a 8000 forintnak a gyámintézetek között leendő felosztására adott tervet. — Azt mondja ugyanis e 2-dik pont, hogy a 8000 frt a gyámintézetek közt a lelképásztorok számához viszonyítva fog kiosztatni, az arány meghatározásánál alapul azon osztályzat vétetvén, mely a lelkészekre nézve az egyes egyházmegyékben a nyug- és gyámintézeti díj fizetésére megállapítva s életbeléptetve van; e szerint a mely egyházmegyében legnagyobb és legtöbb a fizetésre nézve legelső fokozatba osztott lelkészek száma, az fog 8000 frtból legnagyobb részt nyerni.

Amennyire én egyházkerületeink gyámintézeteinek jelen viszonyát ismerem, a felvett arány nehezen lesz megállapítható. — Nevezetesen az érmelléki egyházmegyében nincsen osztályzat. Minden lelkész egyformán 2 frotot fizet. — Itt a minimum fel nem vehető a tervezet szerint.

A nagykarolyi egyházmegyében voltaképen gyámintézet sincs. — Tagsági díjját is csak egy pár lelkész fizet, bár a tagsági díj itt is egyforma volna. A hevesnagykunsági egyházmegyében sem szolgálhat a tervezet biztos kulcsul, mert ott a befizetésekben egyáltalában nem állapítható meg a minimumot fizetők számából a szegényebb lelkészek vagy egyházak száma. Itt amint tudom, minden lelkész alapítványa nagyságához képest járul a gyámintézethez. Mindenkinél szabadságában áll 100, 75, 50 vagy 25 forint alapítványt venni, s a letett alapítványi összeg 1%-a szolgál gyámintézeti tagsági díjul.

Részemről épen ezért legczélszerűbbnek tartanám egyedül és egyenesen csak a lelkészek vagy az egyházak számát venni fel irányadóul, mert csak nem biztosnak vehetjük fel, hogy

ahol legtöbb lelkész van, abban az egyházmegyében van a legtöbb szegény egyház s lelkész is.

Ha a felosztás a lelkészek vagy egyházak száma szerint ejtetik meg, kevesebb igazságtalanság történik, — több humanitás gyakoroltatik. — Mert míg a bizottság terve szerint például a hevesnagykunsági egyházmegye a 25 frtos alapítvány után beküldhet hatot, ki a gyámintézet tőkájéhez a díjminimummal járul; addig a hasonlíthatatlanul szegényebb Érmellék egyetsem, vagy a szintén nem hasonlítható alsószabolcs-hajdukerület is csak hármat. — Az én ajánlatom szerint azonban némi kis visszaadás csak is a Nagykunság és Alsószabolcs-hajdukerület között fog létezni, amennyiben amaz 24 egyház s 31 lelkész, emez 22 egyház s 25 lelkészszel fog a 8000 forinthez igényt tartani.

Ez alkalommal talán nem fogja rossz néven venni tőlem az olvasó, ha rövid kivonatát közlöm az „egyházkerületünk tizenhárom gyámintézetének jelenlegi pénztárállásáról“ összeírott adataimnak. Nevezetesen, a folyó év november havában vett tudósítások folytán ezen 1875 évben gyámtőke 137101 ft 42 $\frac{1}{2}$ kr. — Ebből:

1. A nagybányai e. megye gyámtőkéje	8285 ft 54	kr.
2. Békésbányai	12154	73
3. Beregi	9384	12
4. Bihari	12295	39 $\frac{1}{2}$ kr.
5. Debreczeni	17000	—
6. Érmelléki	4167	89
7. Hevesnagykunsági	15423	75
8. Nagykárolyi	4000	—
9. Máramarosugocs. (a tanítóival együtt)	4600	—
10. Alsószabolcs-hajduker. — csak a papi	8076	—
11. Felsőszabolcsi	18876	—
12. Nagyszalontai	11000	—
13. Szatmári	11838	—

összeg: 137101 ft 42 $\frac{1}{2}$ kr.

Az összes gyámintézeti tőke tehát ez idő szerint 137101 ft 42 $\frac{1}{2}$ krt tesz. Részint alapítványok, részint lelkészek s egyházak által befizetett díjakkól állván ez összeg, jövedelme nagyon változókéony, 5, 6, 7, 8, 9, 10 százalékos összegek vannak. — A nagybányai e. megyének egy 40 aranyas „Ujfalusi,“ s egy 100 talléros „Szoboszlai“ czimet viselő alapítványa, a felsőszabolcsinak 500 frt értékű életbiztosítási kötvénye is van a megnevezett tőkén kívül.

Legrégibb gyámintézet a nagybányai, mely 1838-ban alakult s eddigelé több mint 12000 frtot osztott ki segélyezésre. Legnagyobb tőkéje (18 ezer) a felsőszabolcsinak, leggazdagabb a debreczeninek van, mert míg amott egy lelkészre 200 frt. addig itt egyre-egyre 560 frton felül esik. — Legtöbb segélyezettje van a szatmárinak, hol 37 özvegy kapott egyenként 22 ft 50 kr; legkevesebb az alsószabolcs-hajdukerületinek, hol 3 lelkész-özvegy s egy nyugalmazott lelkész kapott 25—25 frtot. — A segély maga legnagyobb volt a nagybányai-egyházmegyében, hol egy özvegy 76 frtot, legcsekélyebb az érmellékiben, hol egy özvegy 21 frt 36 krt kapott; — épen semmisem volt a nagykárolyiban, hol még ezideig csak egy lelkész-özvegy kapott 18 frnyi segélyösszeget, de ezt sem úgy mint jogos osztalékot, hanem mint kegydíjt, az egyházmegye nagylelkűségéből.

Zs. S.

Pár szó Muhi Dániel tervezetéhez,

mely „lelkészek, népiskolatanitók díjazása, nyugdíjazásuk és az egyházi épületek biztosításáról“ szól.

Ezen tervezet e Lap 36. 37 és 38 számaiban lett közzétéve s a nagy közönség elé bocsátva, kísérvé egy felkért szakértő módosításaival.

Ha kellő figyelemmel, jelen viszonyaink aggasztó helyzetének s a biztos jövőnek szemelött tartásával — mely által egyházkerületünkben levő minden egyes egyház, egyházi hivatalnok jobb és méltán megérdemelt sorsa biztosítva lenne — átvassuk ezen tervezetet a hozzácsatolt módosításokkal együtt, lehetetlen, hogy találkoznék egyházkerületünkben oly egyéniség, a ki szívvvel s lélekkel ne követne el mindent, hogy ezen c z é l időhaladék nélkül megoldassék.

Igaz ugyan, hogy ezen tervezet egyedül csak egyházkerületünket öleli fel s nem az összes protestantismust, tagadhatatlan, hogy ezen tervezetnél sokkal nagyobb szerűbb a „Bethlen egylet“ tervezete, mert az felöleli az egész protestantismust, de erősen igazolta a következtetés, hogy mi még nem értünk meg oda, hogy valamely általános szentügy és célban mindnyájan együtt éreznék és tennék, ugylátszik ezen idő még távol van. Egyházkerületünk főpásztora által, mindenik egyházkerület hazánkban még ez év elején felhivatott e nagy célban egyesülésre, de fájdalom, a buzgó felhívás csak pusztában elhangzó szó vala!

Ezeket átgondolva örömmel fogadhatjuk el ezen tervet a hozzácsatolt szakértői módosítás alapján, mert ez által egyházkerületünk mindazon célokat elérheti e g y e d ü l i s, melyeket a Bethlen egylet tervezetével elérhetett volna.

Mivel tehát egyházkerületünk egyedül a Bethlen egylet tervezetét életbe nem léptetheti, mert ahhoz legalább is 4—5 egyházkerület volna szükséges, ezen oknál fogva véleményem szerint elfogadható ezen tervezet, mert a kitűzött cél ezáltal is teljesen kivihető.

Jól tudom én azt, hogy találkoznak olyanok, kik a minden lélek után eső 1 frt 62 kr. egyszerűminderkorra díj befizethetőségét lehetetlennek tartják, ezen véleményre szabad legyen megjegyezni azt: hogy ezen pénzt az olyan egyházaknak, kiknek jelenleg nincs módjukban, nem kell befizetni, mivel ha befizethetnék is azt, úgy is ki kellene az egyletnek adni azt kamatra, hanem a reájok eső összes tőke tartozást fedezhetik egy kötelezőnnyel, mely után a 10% kamatot tartoznának csak évenként pontosan befizetni. Mivel pedig egyszer csakugyan az egyháznak ezen tőke tartozást törleszteni kellene, ezt tehetné akkor, a midőn már az egylet 20—25 év multán működését megkezdvén, az egyházi tagok az egyházi adófizetéstől felszabadulnak s ezután még annyi ideig, legfeljebb egy évig fizetnék az eddig már szokásban levő egyházi adót az egyház részére, azon egyenes kikötés mellett, hogy abból a tartozási összeg teljesen egyenlítették ki.

Erős akarat nem ismer akadályt, akarnunk kell tehát csak, és e fontos ügy azonnal meg lesz oldva.

Vajha főtiszteletű Püspök ur által, az ezen Lap 37. szám 335. lapján jelzett egyének mielőbb egybehivatnának, hogy ez ügyben közösen egy czélszerű tervet dolgoznának s állapítanának meg az arra vonatkozó alapszabálylyal együtt. *) y.

*) Lapunk szük tere nem engedi, hogy anyagügyi rovatokkal halmóztassék el; ezért a fontos anyagi javulást sürgető cikkek, vá-

Protestáns egyházi és iskolai lap és az Evangyéliomi protestáns lap.

Megvárhatja a t. olvasó joggal tőlünk, hogy rövid elme-futtatást áldozzunk a czimzett két lap együttes össze hasonlításának s így alkalmat nyujtsunk igazságos bírálat kinyilvánítására.

A jelzett két lap hűséges olvasói közé tartozom, egyiket olvasom azért, hogy lássam és tudjam mire visz az emberi tudomány tulbecsülése és mennyire képes vakká tenni azt, kinek látásra vannak szemei; a másikat olvasom azért, hogy lássam, mint nyilatkozik a megtámadott egyház, mint harczol a fiu az édesanyáért.

Mind kettőnek van célja, mely felé mozog. Egyik elve: chaoszt teremtsünk újra s abból hozunk létre egy újat, mely örökre hirdesse, k i k v o l t u n k. Ez elvben ki rí a hiuság. — Másiknak elve ez: A meglevőt rendszeresen fejleszteni, az anyaszentegyházat védeni zavartól s állítani azt a lélek nyugalmául. — Ez elvben a kegyes lélek nyilatkozatát látjuk.

Tárgyilagossághoz szigoruan ragaszkodom, midőn a két lapot egy hasonlatban mutatom be a t. olvasónak.

Ez év, Isten jóvoltából rövid napok mulva az enyészet tengerébe száll alá, méltó dolgot követünk el, ha vissza nézünk a multa is, néhol-néhol megállapodva vizsgálódunk s e vizsgálódáshól meritünk jövőre nézve újabb bölcsességet. — Tegyük e munkát s nézzük a P. E. I. lap és az Evangy. prot. lapra vonatkozólag.

A két lap két sziget.

A Prot. egyh. és isk. lap szigete „oly szép, oly virító, szemet, szívet andalító.“ A bájözön, a fény egész sokaságban tárul elénk. — Menjünk közelre, nézzük vizsgáljuk. — Itt a virág szagoljuk. — Hisz ez papírból van. — Emit egy tarka virág szőnyeg. — Hisz ez viaszból van. Itt van egy százados cserfa. — Hisz ez csalódásig hű festés. — Oh! hát e szigeten a színházi világ él. — Elfordulunk tőle, így szólván: szépségtek értéknélküli, tartósságtok becsnélküli, egész valótok szemfényvesztés.

Menjünk az „Evangyéliomi protestáns lap“ szigetére. — Itt nem találunk csillogó fényt, világi ragyogó pompát. — Itt a lelket boldogító egyszerűség él és uralkodik, mely az embert Istenhez vezérli, Istentől való függését adja tudtul. — E szigeten az Isten keze alkotó a nagyszerűt, mely hivatva van boldogítani. — Ugy vagyunk eszizettel, hogy elhagyásával egy békés lakozásunkat vesztenék el.

A „Prot. egyh. iskolai szigetről“ tekintve e szigetet, oly érzés kél kebelünkbe, mint mikor az elfáradt utas barátságos tüzhelyhez közelít.

Az Evangyéliomi prot. lap szigetről nézve a másik szigetet, úgy tűnik fel előttünk mint a hajdani „függő kert,“ hol ember istenit akara alkotni s balgatagságát hámulta benne.

Az „Evangyéliomi prot. lap szigeten“ megtudhatjuk, miért oly epés, dühös, gorombaságig durva a szomszéd sziget. Azért mert ha az ember szeméről leveszik azt a „bűvös fátyolt,“ mit a kormányzók görögtüz mellett mindenható tudománynak kereszteltek el, a sziget meginog, úszóvá, „res nulliussá“ lesz, melyet a hullámok elnyelnek s a fényes sziget felett, egy buborék lesz,

laszok, bírálatok csak a mennyiben a tér engedi s időközönként jelenhetnek.

S z e r k.

melybe menekül a főbölcsesség szelleme, de az is elpattan s lesz = 0.

Előérzete van is a Prot. egyh. isk. lapnak, fűhöz-fához kapkod. Dicsőíti mindazt, a mi a szigetnek egy kis alapot nyujthat. Nem válogatja a szövetségést, ma S o c i n, holnap más, holnapután ismét más, s ez így megy tovább.

Szegény (gazdag) szigetkormányzó! minden vagyonát feláldozá, csakhogy e sziget éljen, és nagyobbodjék.

A két sziget ellenlábás, egyik szolgál a hiuságnak s a leplezett önzésnek, másik szolgál a legigazabb ügynek, a helv. hitv. anyaszentegyház megerősítésének.

Mily fegyverekkel?

A „Prot. egyh. isk. lap,“ oly fegyvert használ, mely megvetést érdemel, „nevetségessé akarja tenni ellenfelét.“ Az „Ev. prot. lap“ nem teszi nevetségessé a szomszédot, inkább sir felette, mint Jézus Jeruzsálem felett. Theologushoz illő komolysággal — nem üzérkedő szellemmel — veszi bonczolgatás alá a kérdéseket, fejtegeti s bizonyít tudományos érvekkel. Harczol „nem pusztát és emeletes házat adó“ fegyverrel, hanem a hit és a biblia lelki erejével.

Az olvasó láthatja a két sziget egy évi viselt dolgait. — Egyik elég kövér, hogy zsirjából éljen, másik elég erős, hogy küzdjön. Egyik monopolizálni akarja a theologiai bölcsességet, másik az „egyetemes papság“ szent ügyéért emelt szót. Egyik hűtlenségét hűtlenséggel tetézi, másik hű testvére az igaznak,

Oly téren vagyunk, hol nagyon vigyáznom kelle, ne hogy át lépjem a határt, midőn tul dicséret alkalmával, hibát követnék el. — Az olvasóra bizom az ítéletet s megvagyok győződve, hogy a két sziget közül „az Evangyéliomira teszi lakását.“

Ugy is terhes jövő áll előttünk. A politikai zavar még eddig a multban csaknem mindig érinté egyházunkat, hogy most kikerülhető lesz-e? azt bizton nem merem állítani, de hogy a jövő bárminémü eshetőségei közepette szükség leend egy hű sereg: egy edzett vezérre, u n i t á r i z m u s r a, c o m m u n i s m u s r a nem kacsingató lapra, azt mindenki beláthatja. —

Terhes napok következnek reánk, hol meg kell állanunk szilárdul, ne hogy bukják a szentügy, melyért őseink szenvedének és a világ csodatát vonták magokra.

Nem mutatom ki itt részletesen mennyiben felelt meg a két sziget feladatának, mert a másik mindjárt „krétásnak“ ítélné, de annyit el merek mondani, hogy a „Prot. egyh. iskolai lap,“ specialis családi érdekekben is dolgozott, s az unitarismus szolgáljaként bizonyítá be magát. Senatus haec vidit. *)

V e r i t á s.

b) K ü l f ö l d.

A német egyházi pártokról. (Folyt.)

A k ö z é p p á r t.

Nem rég alakult, s a lapok már is nagy jövőt jósolnak neki. Ugy látszik, hogy ennek eszméje már régebben is foglalkoztattott egyeseket. — Összevetve a körülményeket, e párt nagy jövőjének reménye nem pusztá képzelődés szülötteként tűnik fel.

*) Buzgó munkatársunknak csakis leghatározottabb kérelmére adtam ki e cikket. E g y é n i b e n y o m á s jelzése az, melynek nagyobb súlyt az kölcsönzend, ha sok egyén tapasztal hasonlót. Lehető legkiméletesebb modornak vagyok barátja, s tisztelt elvtársain-

A hannoverai királyságban e hó 10-kén történt összegyűlésük alkalomával — bár rövid határidő tüzetvén ki, ez alakító gyűlésre sokan nem jelenhetének meg, — 60 lelkész s még nagyobb számu világiak jelenlétében alakult meg e párt.

Más tartományokban még nagyobb hódítást tett.

A porosz monarchiával egyesült tartományoknak nov. 24-re hirdett egyetemes zsinat alkotó tagjai, nagy részben e párthoz állottak. — A zsinatra az egyes tartományok által választott — 24 porosz, 27 brandenburgi, 18 pommerni, 9 poseni, 21 sléziai, 24 szász, 12 vestfáli és 15 rajnamelléki — összesen 150 követ közül 97 e párt hívének vallá magát, míg az uniópárthoz 43, az unióellenes párthoz pedig csak 10 maradt hű. — A tartományok fejedelmei által kinevezett 30 tag, a 11 főintézőnk, valamint a königsbergi, berlini, greifswaldi, breslauer, hallei és bonni egyetemek theologiai és jogi karának 12 küldöttje csaknem kivétel nélkül a középpárthoz állottak.

Szeliden s békéltetőleg állani a két párt közé, tekintélyes tömegével s a szeretet fegyverével győzni le és egyesíteni a két különböző irányt, tüzte ki célul e párt. — A lutheri egyház alapján marad ugyan, de minden tulzó lutheránizmus nélkül. — Minden politikai célt és érdeket száműz az egyház köréből s végre a mi legfontosabb, — társas közös urvacsora-osztást ajánl fel a református testvéreknek s az unió hiveinek.

Münker a maga lapjában — N. Zeitblatt — már e párt keletkezése előtt többször mutatott rá a veszélyekre, melyek a két párt gyűlöletes harcából az egyházra kimaradhatlanul előbb vagy utóbb elkövetkeznek, s jutalma az intésekért az lett, hogy mindkétfélf üldöző haragját magára vonta, s különösen a D. Folks Zeitungban — és különösen az unióellenesek részéről — dühös ellenségeket támasztott maga ellen. — Most e párt megalakulta után Münker úgy üdvözlé ezt, mint egyedüli mentő eszközt, a mely nélkül komoly veszély fenyegette volna a protestáns egyházat.

Kezdetben várakozó állást foglaltak el e párt irányában az unióellenesek, kiknek seregét pedig mindjárt alakulása kezdetén nagyon megtizedelte. — Sok ingadozót — ki eddig az uniót pártolók politikai céljától visszarettenve az ellenpárthoz menekült — magához vont. — Most a midőn mindig többen tömörülnek zászlója alá, midőn az általános bizalom egy uj s szebb egyházi élet forrását látja a középpárt Mózes veszszeje alatt felfakadni, az eddig hallgatag ós lutheránusok, mint ijjesztő rémképtül fordulnak el tőle, s nyúl ismét megapadt seregük a harc fegyveréhez. — Az uniót pártolók kezdet óta — alakulása első napjától fogva — ellenségei voltak e pártnak, mely pedig, a mint a kedvező jelekből emberi számítás szerint következtetni lehet — szép jövőnek néz elébe. (Vége.)

Nagy Imre.

Württemberg.

Württemberg. A tübingai országos egyetemen a téli félév beálltával foglalta el helyét az ujonnan kinevezett tanár Weiss, mint Dr. Palmer utódja a gyakorlati theologiai tanszéken. Ő reá esett a választás, minthogy a legközelebb kilátásba helyezett főegyházi tanácsos és udvari lelkész Dr.

kat kérem „fortiter in re, svaviter in modo.“ — A mi igaztalan szenvedésünk látása a nemesebb Saulokat is átalakíthatja Pállá . . megnyerni ! legyen a főtörekvés. (Csel. 22, 13.)

Szerk.

Wittich Stuttgartba nyert meghívást. Ezen új tagnak a theologiai facultásba léptével nem fog változást szenvedni, mert Weiss, Dr. Landerer tanítványa, a kijelentést hívó közvetítő theologia álláspontján van, a kit elődje Palmer is képviselt. Ez értelemben már évekkel ezelőtt, midőn Dr. Dulka az ő „Jesus der Christ“ című drámájával az országban feltűnést okozni törekedett, ezen épen oly méltatlan, mint tudománytalan terméknek a christologiai kérdések felett tartott derék előadásaiban ellene fellépett („Sechs Vorträge über die Person Christi. Ingolstadt. 1863.“) Minthogy emellett Weiss még szeretetreméltó személyiség és a gyakorlati hivatalban, egyházban és iskolában összegyűjtött és megőrzött gazdag tapasztalást egyesít magában: a theologus ifjuság ez új tanítójára az egyházi körökben teljes bizodalom várakozik.

Még egy másik württembergi theologus, a ki eddig gyakorlati hivatalban állott, philosophiae Dr. Seyerlen, tübingai archidiakon, foglalta el akadémiái tanszékét ez év őszén, mint tanár Jénában. Eddig szűkebb körökben, mint az egyház — és dogmák története mezején alapos nyomozó volt ismeretes, és a minap bocsátotta sajtó alá Rómában az első keresztyén gyülekezet feletti tanulmányát.

Ellenben, Kübel, licent. tanár, korábban a theologia tanára a herborni lelkészképző intézetben, kinek iratai a „Neue Evangelische Kirchenzeitung“-ban ismételve melegen ajánltattak, keskenyebb körü honának egyházi szolgálatába lépett vissza. (R. K.)

c) Különfélek.

Lapunk előfizetési felhívását az az 1876-dik évre külön iven mellékelve kibocsátottuk. A lappártolói ügyünknek tesznek szolgálatot, ha azt ismerőseik körében terjesztik. A külföldi fontosabb egyházügyi mozgalmakról tudósításokra jövőre több tért juttatván, Lapunk e rovata is haladást tüntetend fel. — A hitbarátai anyagi és szellemi támogatását bizalommal kérjük.

Gyászhir. A magyarirodalomnak nagy halottja van: Toldy Ferencz életének 71-dik évében f. é. decz. 10. meghalt.

Cseppelyből következő sorok közlésére kértünk fel: „Egy szusz alatt a debreczeni evang. lap egyik cikkirójának Homolya urnak is szólunk egy pár szót.“ Így kezdi nekem szánt bölcs oktatásait, a Pr. e. és isk. Lapnak elmés ujdondásza. (Lásd Prot. e. és i. Lap 49. sz. 1582-ik lapját!) Én olyan kegyes intések nélkül is tudom, mi a materialismus; tudom, hogy helyesen értelmezve különböznek egymástól, de azért a valóságban sokszor egy kézre dolgoznak; tudom, hogy Ön „nem tartja annyira veszélyesnek a vallásra nézve a materialistákat,“ mint minket alaptalanul „palástos jezsuitáknak“ nevezett, s „ál“ névre keresztelt orthodoxokat; de azt tagadom, s mint aljas gyanúsítást visszautasítom, hogy mi „önzésből, világi érdekből bemeszelt sirboltokká“ aljasitanók magunkat, a mint Ön ezt ránk czélozva nem restelte megjegyezni. — Rám vonatkozólag pedig, nem tudom miféle önzés, vagy világi érdekről lehet szó akkor, midőn a lig 3—400 frtnyi nyomoruságos évi jövedelemből kell magamat családommal együtt fentartani. Próbálja a t. ujdondász Ur ily keserves anyagi körülmények közé gondolni magát, s azt hiszem, hogy szájába fagyand az önzés, a világi érdek vádjá. Ily nélkülözés közt, mint a minővel mi, ungi egyházme-

gyének szegény egyházaiban (s talán másutt is) küzdünk, aligba meg nem tagadná Krisztusát igen sok ember, nem háromszor mint Péter, de hetvenhétyszer is. — Végre egész tisztelettel hozom tudomására a t. ujdondász urnak, hogy mielőtt a prot. e. és isk. Lapnak Ön által nekem elolvasásra ajánlott 48-ik száma megjelent volna, már az előtt jóval volt szerencsém Greguss Ágost urnak nemes kifakadásait a materialisták ellen a „Pesti Napló“ f. é. 216-ik száma esti kiadásának irodalmi rovatában olvashatni. Azt hiszem, elég hiteles helyen s elég jókor értesültem arról, s így nem kell az önök oraculumához folyamodnom.

(H. I.)

H-S z o b o s z l ó . A f. év decz. 2-kán tartott e. tanácsgyűlésben két örvendetes eseménynek lehetünk tanúi. — Mindkét esemény a nevelés ügyének ad lendületet. — Egyik az, hogy egyházunk egy ötödik fitanítóságot ez alkalommal rendezesített, s ugyanekkor másik két fitanítójának fizetését 10 köből 2 véka búza s ugyanannyi árpa és 50 frttal javítá, a másik pedig ennél sokkal nevezetesebb alapítvány-tétel. Egyháztanácsunk tagja Nagy Sándor ur ugyanis a nevelésügy előmozdítása céljából a jövő 1876 jan. 1-től kezdve 200 azaz kétszáz forintot ajánlott fel az egyháznak. — Míg él évnegyedenként 50 frtjával fogja fizetni azt; halála utánra pedig gondoskodott, hogy örökösei vagy a 200 frtot fizessék évenként, vagy az annak megfelelő tőkét adják át az egyháznak. — Fogadja érte a jólelkű adományozó a nevelésügy nevében köszönetünket. Vajha példáján indulva, a helyett hogy nevető örökösökre hagyják megtagkargatott vagyonukat — vajha a nemes adományozó példáján elindulva így vélekednének egyházunk mindazon tagjai, kik Istentől a legnagyobb áldással — gyermekekkel nem áldattak meg. (Z.)

A d e b r e c z e n i h. h. e g y h á z az ugynevezett egyház árváiról atyai gondoskodását ez idén is nemesen folytatta; alsó és felső ruhával, természetben, ellátott 44 fi és 46 leányt, összesen 90 árvát. Ezek felruházására kiadott az egyház 1101 frt 97 krt, ezenkívül tankönyvekkel is ellátta ezen árvákat, mely mintegy 300 frtot vett szinte igénybe. Rendszeres árvaháza ugyan a ref. egyháznak itt nincs, de az árvákra való rendszeres gondozás meg van. A ruha kelmékért 726 frt 3 kr. a megvarró mesterembereknek 375 frt 90 kr fizettetett. egy külön árva bizottság a presbyterium kebeléből intézi buzgó odaadással ez ember-szereteti munka ágat. Kívánatos, hogy minden egyház gondoskodjék a maga árváiról.

M.-G y o r o k . Községi iskola állittatván Gyorokon, a jövő év elejétől kezdve az ottani ref. felekezeti iskola a város-tól eddig nyert évi segélytől (80—100 frt) elesett. Iskolánk ottani fentartására közreműködik az is, a ki a lelkész Rácz Károly által kiadott Értesítvényt (lásd Lapunk 442 oldalát), ára 30 kr. megveszi, a bevétel az iskolai fentartó alapra fordittatván. Em-lített könyv szerzőnél megrendelhető. Ajánljuk közpártolásra e tekintetben is a gyoroki ref. iskolát.

D e b r e c z e n i K o l l é g i o m : a karácsoni ünnepkövetek (legátusok) f. hó 18-kán bocsátatnak ki a kerületi egyházakba, a hívek adakozó munkás szeretete jelenleg a főtanodai jeles sénior B. E. részére hivatik fel kérvényileg, a ki külföldi egyetemre mehetésének egyik alapját épen a remélt kegyes adakozásba veti.

A F i g y e l ő irodalmi heti lap f. é. 46. 47. 48. számában Károly Gy. Hugó tanár „Legelső teljes biblia fordításunk története“ című terjedelmes értekezése közöltetik, mely a budapesti philologiai társulat nov. 3. ülésében olvastatott fel.

A nyomott értekezés végén egy sajtóhiba van, az érthetetlen Poátjokat helyett olvasni kell „apátjokat,“ ez a sajtóhiba meg van azon debreczeniszövegben is, honnan a Károlit megtisztelő e tétel vétetett.

C h r i s t o f f e l . Január 29-kén halt meg Bâsel cantonban Wintersingenben, a reformáció korszaka fölötti számos és becses iratai által ismeretes lelkész Ragget Christoffel. Született Graubündenben 1810-ben. A canton iskoláiban annyira haladt, hogy Jénában töltött egy évi theologiai tanulmánya után, fényes sikerrel tevén le a vizsgát, lelkészi hivatalt vállalt hazájában. Majd több iskolákban folytatott rektorság után, 1847-ben a wintersingeni gyülekezet választotta lelkészül. Híven és örömmel hirdette az evangyéliomot és gyülekezetét szelid lélekkel vezérelte. A szegények — s iskolák ügyében szerfelett sokat működött. Irt Zwingliről és Pestalozziról, több evang. gyülekezetek és férfiak vértanui-történetét megírta. Van egy irata Bullinger Henrikről és nejről, egy másik Contariniról, mely utóbbiak ez évben jelentek meg. Az utolsó években már nem teljesíthete lelkészi szolgálatot, mivelhogy szélhűdés érte. Az ur Jézusban vetett szilárd hit soha el nem hagyta őt, még halálos ágyán sem. „Ha egyszer el kell távoznom: csak te ne távozzál el én tőlem!“ ezek valának a jobb hazába költözött haldoklónak utósó szavai. (R. K.)

A j e z s u i t á k n a k , az evangy. egyház e főfő ellenségeinek száma jelenleg 23,000-et tesz, mely mennyiségből a nagyobb rész Németországra esik. Utána második vonalban, a benne működő jezsuiták számát tekintve, Ausztria áli. Loyola Ignác, a rend alapítója, eleitől fogva különösen Németországra vetette szemeit. Ide az európai miveltég és becsületes családi élet központjába küldte leghivebb segédeit. De a német novitiusok, a jezsuiták collegiumában Rómában, legközelebb az ugynevezett Collegium romanumban neveltettek, hogy így a római szellemet alaposan elsajátíthassák. 1622-ben ugyana mellé építették a jezsuiták a Collegium germanikumot. Ez csak német ifjak számára állittatott s a jezsuiták által mind e mai napig különös előszeretettel ápoltatik. Ott mindent arra fordítanak, hogy a növendékekben a német mivoltot, a német érzést elnyomják és annak helyébe hierarchicus érzést és gondolkozást plántaljanak. Ezek aztán a hasznavehető és derék jezsuiták — mondja a „Halte was du hast“ brünni lap.

D u n c k e r L a j o s — kinek halálát már jeleztük — született 1810-ben Hamburgban, — előbb Göttingában, majd Berlinben hallgatta a történelmi, bölcsészeti és theologiai tudományokat; a göttingai egyetemen 1836. magán tanítónak, 1843. rendkívüli tanárrá, 1854-ben rendes tanárrá lett. Csendes elvont élet s a patristikával foglalkozás jellemzik őt. Nevetesebb művei: „Irenaeus és az apologétákról,“ s az általa kiadott „Hypopolitus eretnek iratai.“

D r . H u r s t a világon levő keresztyének összes számát 407 millióra, a buddhistákét 340 millióra teszi; a protestánsokét 131 millióra, a római katolikusokét 200 millióra, a keleti egyházhoz tartozókat 76 millióra.

M e t h o d i s t á k . A franciaországi és helvétiai evangyéliomi methodisták 22-dik gyűlésének adatai szerint e prot. felekezet így áll a két országban: van 183 templom vagy imaháza, 34 lelkész és lelkészjelölt (proposant), 21 evangyélita és tanító, 99 igehirdető a világiak közül, 1908 egyháztag, 131 egyháztagságra ajánlt, 12 heti iskola 439 növendékkel, 58 va-

sárnapi iskola: 326; tanítóval, 2896 növendékkel; templom látogató tag 9889. Mult évi bevétele volt, 48,000 frank.

A z a m e r i k a i m e t h o d i s t á k n á l a k ö z t a n á c s (conférence) nevezi ki a lelkészeket a gyülekezetek részére, s a lelkészek minden 3 évben más gyülekezetbe rendeltetnek át, cserélve, csak kivételesen engedtetik meg egy helyen 6 évig maradni a lelkészeknek. Philadelphiában most 3 egyház azt kívánja, hogy addig tarthassák meg lelkészöket, a meddig nekik tetszik, s ne legyen elrendelhető onnan az ő beleegyezésök nélkül.

B e r n, a berni egyetemen a lefolyt tanévben volt 27 protestáns és 11 katolikus hittanhallgató.

T y n d a l e V i l m ó s n a k, a biblia első angol fordítójának emlékére aláírások utján szobrot akarnak emelni Londonban, e végre megalakult az emlékbizottság. Tyndale 1536. Vilvoordban Antwerp mellett halt vértanui halált mint mene-

kült II. Filep rendelete következtében. 15 év választ el Károli Gáspár magyar bibliája 300 év előtti első megjelenésétől, vajjon mi megemlékezünk-e akkor kegyeletesen ő róla?

M o n t a u b a n b a n a francia ref. theologi fakultásban természettudományi tanszék állítatott, hogy a hithallgatók követhessék a term. tudományok fejlődését. A felfedezéseknek sodrában kell lenni, hogy a tudomány tévelyei közt tisztán láthassuk az eszméket s hitünkről számot adhassunk.

Z w o l l b a n a közvetítő prot. theologusok több nap a felett tanácskoztak, micsoda közös elvet állapítsanak meg, nem tudtak megállapodásra jutni.

S a j t ó h i b a. 425-dik lap 1-ső hasáb alólról 9-dik sor „világosság előállítására“ helyett: „világosság előállására.“ 456-ik lap 1-ső hasáb alólról 9-ik sor „támadás“ helyett: „számadás.“

T Á R C Z A.

E g y h á z i l a n t.

Keresztyén szózat.

Nosza! zendüljön meg az ének,
A hívők hálaéneke!
És repüljön fel a magasba,
Hol szeráfok báj zengzete —
Tölts be téreit az égnek,
Magasztalva a Fővalót,
A menny, föld s tenger összegének,
„Légyen“ szóval létel-adót.

És zöngedelme énekünknek
Dicsőítvén így az A t y á t:
Kiben velünk magát láttatá —
Együtt dicsérje S z e n t f i á t.
S buzgóságunk legyen bizonyosság,
Arról hogy S z e n t l e l k e t vettünk,
Életünkben lássék, hogy Krisztusban
Istenfiaivá lettünk.

K o v á c s J ó z s e f,
görgetegi helvét hitv. lelkész.

Sirnál.

Élet halál felett hatalmas Ur!
Keserveink között is jó Atyánk;
Szemünk könyje mint ég esője hull . . .
Pedig nem rég oly boldogok valánk!
Sirunk, és jajszónk búsan száll feléd . . .
Mert halva az, ki mindenünk vala,
Miólta Ő szívüinktől elszakadt:
Napunk sötét, mint rémes éjszaka!

Borult az ég! . . . sáppadt lomb hull alá . . .
A kis patak velünk együtt zokog . . .
Az őszi szél szintén siratja Őt,
Jajgatnak a gyorsan futó habok . . .
A kis virág gyászt öltött érte im,
A hervadás borongó évszakán;
Álmainál cyprus falomb regél
S sohajtozik a néma éjszakán!

Óh! néma sir . . . képed irtózatoss,
Mi mindazért át adjuk néked Őt;
Koporsója a könyvtől még meleg,
Hadd csókoljuk, — hadd' még a szemfedőt!
És úgy borulj rá lágyan csendesesen . . .
Igy hadd lássa meg, hogy: „tulnan mi van?“
Szébb-é a dal . . . az ének . . . a tavasz?! . . .
A jó Isten dicső hajlékiban.

Nem halt meg Ő! az ember lelke él,
A szentírás így biztat, így tanít . . .
Igéje szent; — Isten sugallta ezt,
Isten keze ír be lapjait.
A lélek él tul időn, porladáson . . .
Tul a tündöklő csillagok honán . . .
S csak is üdv az, boldogság az: mit érez! . . .
Ne sirjatok! — nem halt meg a leány.

Szent Istenünk, imádott jó Atyánk!
Tedd édessé a Kedves álmait;
Vedd el rólunk a bánat fátyolát,
„Töröld el a siróknak könyeit!“
A porba hullt remények omladékin,
Csak tőled jó minden vigasztalás . . .
Zokogva bár ajkunk emigy könyörg.
Tiéd a hála — s a magasztalás!

K ó s a E d e.

Balogh Ferencz, felelős szerkesztő és kiadó.

